

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 2011 r.

**w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym w urzędach górniczych,
wykonującym czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych, uprawnień do nakładania
grzywnien w drodze mandatu karnego**

Na podstawie art. 95 § 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) uprawnienia pracowników zatrudnionych w urzędach górniczych, wykonujących czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych, zwanych dalej „inspektorami”, do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego;
- 2) wykaz wykroczeń, za które inspektorzy są uprawnieni do nakładania grzywnien;
- 3) zasady i sposób wydawania inspektorom upoważnień do nakładania grzywnien.

§ 2. Inspektorzy są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w:

- 1) art. 178, art. 179, art. 181, art. 183, art. 184 ust. 3, art. 187 oraz art. 188 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981);
- 2) art. 93 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.²⁾), dotyczące obiektów budowlanych zakładu górniczego w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze.

§ 3. Upoważnienia do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego wydaje:

- 1) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego — inspektorom zatrudnionym w Wyższym Urzędzie Górniczym;
- 2) dyrektor właściwego okręgowego urzędu górniczego — inspektorom zatrudnionym w tym okręgowym urzędzie górniczym;
- 3) dyrektor Specjalistycznego Urzędu Górniczego — inspektorom zatrudnionym w Specjalistycznym Urzędzie Górniczym.

§ 4. Upoważnienie do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego zawiera:

- 1) oznaczenie organu wydającego upoważnienie;
- 2) datę wydania oraz termin ważności upoważnienia;
- 3) powołanie podstawy prawnej wydania upoważnienia;
- 4) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer legitymacji służbowej upoważnionego inspektora;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307 i Nr 225, poz. 1466 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 45, poz. 235, Nr 94, poz. 551, Nr 135, poz. 789, Nr 142, poz. 829, Nr 185, poz. 1092 i Nr 232, poz. 1377.

- 5) określenie wykroczeń, w odniesieniu do których inspektor został upoważniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;
- 6) określenie obszaru, na którym upoważnienie jest ważne;
- 7) podpis organu wydającego upoważnienie oraz pieczęć urzędową.

§ 5. Traci moc rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach inspekcyjno-technicznych w okręgowych urzędach górniczych oraz specjalistycznych urzędach górniczych uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. Nr 174, poz. 1421).

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY
DEPARTAMENT PRAWNY

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

7.11.2011r.

Dyrektor
Departamentu Prawnego
Przemysław Grzesiok
Przemysław GRZESIOK

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 95 § 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.), dalej w skrócie „k.p.s.w.”.

Zgodnie z tym upoważnieniem Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, złożony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, może nadać, w drodze rozporządzenia, uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego funkcjonariuszom innych organów, określając jednocześnie wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze ci uprawnieni są do nakładania grzywien, oraz zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich organów, potrzebę szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń.

W aktualnym stanie prawnym uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego posiadają niektórzy pracownicy większości urzędów górniczych, stosownie do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach inspekcji technicznych w okręgowych urzędach górniczych oraz specjalistycznych urzędach górniczych uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. Nr 174, poz. 1421). Akt ten odsyła m.in. do niektórych przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), dalej w skrócie: „p.g.g.”. Do wykroczeń uregulowanych w p.g.g., przywołanych w tym rozporządzeniu, należą:

- 1) art. 121 pkt 3 — niezawiadomienie właściwego organu nadzoru górniczego o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót geologicznych;
- 2) art. 122 ust. 4 pkt 1 — wykroczenie przeciwko innym niż określone w art. 122 ust. 1 (tj. innym niż dotyczące zagrożeń pożarowych, tapaniami, gazowych, pyłowych, wodnych, pozostających w związku z jazdą ludzi szybem albo w związku z nabywaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych i sprzętu strzałowego w zakładach górniczych) nakazom lub zakazom zawartym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 (rozporządzenia te określają: (a) szczegółowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego związanego z ruchem w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, a także szczegółowe zasady oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego oraz stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko, (b) szczegółowe zasady przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych oraz szczegółowe zasady przechowywania i używania sprzętu strzałowego w zakładach górniczych, (c) organizację, szczegółowe zadania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy oraz podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, w tym Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego, wymagania w zakresie wyposażenia technicznego tych służb, szczegółowe zasady tworzenia i zatwierdzania planu ratownictwa górniczego, wymagane kwalifikacje zawodowe, zdrowotne i wiekowe członków drużyn ratowniczych, szczegółowe zasady szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego oraz zasady prowadzenia akcji ratowniczych) albo nakazom lub zakazom określonym w art. 73 (należą do nich obowiązki przedsiębiorcy: (a) rozpoznawania zagrożeń związanych z ruchem zakładu górniczego i podejmowania środków zmierzających do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń, w tym oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego występującego w ruchu zakładu górniczego oraz stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko, (b) posiadania odpowiednich środków materialnych i technicznych oraz właściwie zorganizowanych służb ruchu do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników i bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego, (c) prowadzenia ewidencji osób przebywających w zakładzie górniczym), art. 75 ust. 1 (należą do nich obowiązki przedsiębiorcy: (a) posiadania zorganizowanego ratownictwa górniczego, (b) zapewnienia stałej możliwości udziału w akcji ratowniczej zawodowych specjalistycznych służb Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub innego podmiotu, zawodowo trudniącego się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego), art. 76 (obowiązek przedsiębiorcy w zakresie udzielenia pomocy innemu zakładowi górniczemu w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa pracowników lub ruchu tego zakładu) i art. 80 (obowiązki przedsiębiorcy dotyczące likwidacji zakładu górniczego);

- 3) art. 122 ust. 4 pkt 2 — niedopełnienie obowiązku przeszkolenia pracownika zakładu górniczego w zakresie przepisów i wymagań bezpieczeństwa;
- 4) art. 122 ust. 4 pkt 3 — dopuszczenie do wykonywania czynności wymagających szczególnych kwalifikacji w zakładzie górniczym osoby, która takich kwalifikacji nie posiada;
- 5) art. 125 — wykonywanie czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego lub innych czynności w ruchu zakładu górniczego albo czynności, o których mowa w art. 75a ust. 1 (czynności w zakresie ratownictwa górniczego, wykonywanych przez osoby kierownictwa oraz specjalistów, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego), bez kwalifikacji przewidzianych ustawą;
- 6) art. 126 — niedopełnienie ciężących na podmiocie obowiązków w zakresie sporządzania, aktualizowania i posiadania w zakładzie górniczym wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej oraz w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji zasobów złoża;
- 7) art. 126a pkt 1—3 — niewykonanie decyzji organu nadzoru górniczego, dotyczącej: (1) usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego lub (2) wstrzymania w całości lub w części ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń, albo podjęcia niezbędnych środków zapobiegawczych ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla zakładu, jego pracownika, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, lub (3) zakazu wykonywania określonych czynności przez osoby, które naruszyły obowiązki określone ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami;
- 8) art. 126b — niedopełnienie ciężącego na podmiocie obowiązku w zakresie tworzenia funduszu likwidacyjnego zakładu górniczego (funduszu likwidacji zakładu górniczego) oraz gromadzenia środków na tym funduszu.

W art. 93 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.) określono katalog wykroczeń podlegających wyłącznie karze grzywny.

Wejście w życie, z dniem 1 stycznia 2012 r., ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981), dalej w skrócie „n.p.g.g.”, spowoduje bezprzedmiotowość aktualnych obecnie upoważnień. Jednakże w związku z określeniem w n.p.g.g. wykroczeń podlegających karze grzywny, w przypadku których będzie istniała możliwość ich nakładania w drodze mandatu karnego, zasadne jest „utrzymanie” istniejących rozwiązań legislacyjnych, kreujących uprawnienia dla niektórych pracowników zatrudnionych w urzędach górniczych. Okazały się one bowiem niezwykle skuteczne w praktyce.

Zgodnie z art. 168 ust. 1 n.p.g.g., organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:

- 1) bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) bezpieczeństwa pożarowego;
- 3) ratownictwa górniczego;
- 4) gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania;
- 5) ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie;
- 6) zapobiegania szkodom;
- 7) budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

Ponadto, co jest unormowane w art. 168 ust. 2 n.p.g.g., organy nadzoru górniczego wykonują zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego określone w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane, w odniesieniu do projektowania i wykonywania robót budowlanych oraz utrzymania obiektów budowlanych zakładu górniczego.

Stan ten nie ulega zasadniczej zmianie w stosunku do p.g.g.

W projekcie nowego rozporządzenia przewidziano możliwość upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego również pracowników zatrudnionych w Wyższym Urzędzie Górniczym, wykonujących czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych, dalej w skrócie „inspektorów”, czego nie przewidywało dotychczasowe rozporządzenie. To rozszerzenie jest uzasadnione faktem, iż, podobnie jak w przypadku inspektorów zatrudnionych w okręgowych urzędach górniczych oraz Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych (od 1 stycznia 2012 r.: Specjalistycznym Urzędzie Górniczym), inspektorzy Wyższego Urzędu Górniczego wykonują przewidziane prawem czynności inspekcyjno-techniczne w zakresie m.in. sprawowania nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych. Zwiększenie liczby inspektorów upoważnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wpłynie pozytywnie na poprawę stanu bezpieczeństwa w zakładach górniczych, umożliwiając w szerszej grupie przypadków reakcję na popełnione wykroczenie.

Postępowanie mandatowe służy realizacji zasady szybkości postępowania, co przejawia się w braku konieczności zbierania i przedstawiania dowodów, nie naruszając przy tym praw sprawcy wykroczenia. Jednocześnie bowiem uznaniowość działania inspektora uprawnionego do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego jest ograniczona możliwością odmowy przyjęcia mandatu przez sprawcę wykroczenia, co wynika wprost z art. 97 § 2 k.p.s.w.

Uprawnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego przez inspektorów nadzoru górniczego jest instrumentem poprawiającym w znaczący sposób bezpieczeństwo w zakładach górniczych poprzez skuteczne piętnowanie zachowań zagrażających temu bezpieczeństwu. Świadczy o tym okoliczność, iż w okresie od 2003 r. do 2010 r. ukarano w ten sposób osoby w 19 063 przypadkach, na kwotę 3 022 747 zł.

Wykroczenia wymienione w § 2 pkt 1 projektu stanowią zasadniczo odpowiedniki wykroczeń ujętych w obecnie obowiązujących przepisach p.g.g.; projekt w § 2 pkt 2 utrzymuje również istniejący stan prawny w zakresie prawa budowlanego. Wykroczenia te dotyczą działań lub zaniechań, które mogą być w sposób niewątpliwy stwierdzone przez inspektorów nadzoru górniczego, zwłaszcza w związku z kontrolami przeprowadzanymi przez nich w zakładach górniczych, co spełni przesłanki określone w art. 97 § 1 k.p.s.w. i umożliwi działanie upoważnionych pracowników w trybie postępowania mandatowego. Prewencyjne oddziaływanie projektowanej regulacji może ponadto znacząco wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa w zakładach górniczych.

Katalog tych wykroczeń przedstawia się następująco:

- 1) art. 178 n.p.g.g. — wykonywanie lub dozоровanie prac geologicznych lub kierowanie tymi pracami, bez posiadania wymaganych do tego kwalifikacji; w aktualnym stanie prawnym pracownicy urzędów górniczych nie posiadają uprawnień w tym zakresie, ale wskazany obszar również jest przedmiotem kontroli ze strony organów nadzoru górniczego;
- 2) art. 179 pkt 1 n.p.g.g. — wykonywanie w celach innych niż poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin robót geologicznych bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych lub z naruszeniem określonych w nim warunków albo bez przedłożenia projektu robót geologicznych, który nie podlega zatwierdzeniu, lub z naruszeniem określonych w nim warunków;
- 3) art. 179 pkt 2 n.p.g.g. — niezawiadomienie właściwych organów o zamiarze rozpoczęcia wykonywania robót geologicznych;
- 4) art. 181 n.p.g.g. — wykonywanie czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego lub innych czynności w ruchu zakładu górniczego albo czynności kierownictwa lub specjalistów w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, bez posiadania wymaganych do tego kwalifikacji;
- 5) art. 183 n.p.g.g. — niedopełnienie ciążących na podmiocie obowiązków w zakresie prowadzenia ewidencji zasobów złoża kopaliny, w zakresie przedkładania informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny oraz w zakresie posiadania, sporządzania, aktualizowania i uzupełniania wymaganej dokumentacji mierzniczo-geologicznej;

- 6) art. 184 ust. 3 pkt 1 n.p.g.g. — wykonywanie lub dopuszczenie do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego w warunkach innych niż określone w ust. 1 (tj. innych niż w warunkach (a) zagrożeń pożarowych, tąpniętami, gazowych, pyłowych, klimatycznych, wodnych, (b) pozostających w związku z jazdą ludzi szybem albo (c) pozostających w związku z przechowywaniem lub używaniem środków strzałowych i sprzętu strzałowego), w sposób mogący wywołać niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka lub ruchu zakładu górniczego;
- 7) art. 184 ust. 3 pkt 2 n.p.g.g. — niedopełnienie ciążącego na podmiocie obowiązku w zakresie:
- a) rozpoznawania zagrożeń związanych z ruchem zakładu górniczego i podejmowania środków zmierzających do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń,
 - b) posiadania odpowiednich środków materialnych i technicznych oraz służb ruchu zapewniających bezpieczeństwo pracowników i ruchu zakładu górniczego,
 - c) prowadzenia ewidencji osób przebywających w zakładzie górniczym, przez wskazanie imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego,
 - d) oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego oraz stosowania niezbędnych rozwiązań zmniejszających to ryzyko, w tym przez sporządzenie dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - e) posiadania i odpowiedniego przechowywania dokumentacji prowadzenia ruchu zakładu górniczego,
 - f) posiadania dowodu sprawdzenia rozwiązań technicznych przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego,
 - g) prowadzenia dokumentacji w zakresie ratownictwa górniczego,
 - h) przeprowadzania specjalistycznych badań lekarskich, specjalistycznych badań psychologicznych oraz specjalistycznych szkoleń,
 - i) posiadania własnych służb ratownictwa górniczego albo powierzenia realizacji tego obowiązku w całości lub w części innym podmiotom,
 - j) sporządzania, posiadania, zatwierdzania i aktualizowania odpowiedniego planu ratownictwa górniczego,
 - k) organizowania drużyny ratowniczej oraz odpowiednio wyposażonej kopalnianej stacji ratownictwa górniczego albo utrzymywania zakładowej stacji ratownictwa górniczego,
 - l) zatwierdzania dokumentacji prac profilaktycznych,
 - m) podejmowania decyzji o podjęciu, wykonywania oraz podejmowania decyzji o zakończeniu prac profilaktycznych,
 - n) podejmowania i prowadzenia akcji ratowniczej,
 - o) likwidacji zakładu górniczego lub jego części, polegającego na:
 - zabezpieczeniu lub zlikwidowaniu wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego,
 - zabezpieczeniu niewykorzystanej części złoża kopaliny,
 - zabezpieczeniu sąsiednich złóż kopalin,
 - przedsięwzięciu niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
 - przedsięwzięciu niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej;
- 8) art. 184 ust. 3 pkt 3 n.p.g.g. — niedopełnienie obowiązku szkolenia osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego w zakresie znajomości przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpiecznego wykonywania powierzonych im czynności, lub dopuszczenie do pracy w ruchu zakładu górniczego osób, które nie wykażą się dostateczną znajomością tych przepisów i zasad;
- 9) art. 184 ust. 3 pkt 4 n.p.g.g. — dopuszczenie do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego osób, które nie posiadają wymaganych do tego kwalifikacji;

10) art. 187 n.p.g.g. — niedopełnienie ciężącego na podmiocie obowiązku w zakresie tworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego, gromadzenia środków na funduszu oraz przedstawiania na żądanie właściwych organów aktualnych wyciągów z rachunku bankowego, na którym podmiot ten gromadzi środki funduszu, oraz informacji o sposobie ich wykorzystania;

11) art. 188 n.p.g.g. — niewykonywanie decyzji organu nadzoru górniczego, dotyczącej:

- a) zakazu wykonywania określonych czynności przez osoby, które wykonują te czynności z rażącym niedbalstwem, z naruszeniem ustawy lub rażącym naruszeniem wydanych na jej podstawie przepisów,
- b) nakazu niezwłocznego sporządzenia lub poprawy operatu ewidencyjnego,
- c) nakazu wstrzymania działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji.

W projekcie rozporządzenia, zgodnie z ustawową delegacją, określono również zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego. Od strony merytorycznej nie ulegają one zmianie w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego.

Przyznanie uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego inspektorom nadzoru górniczego, w przypadku stwierdzenia popełnienia wykroczenia wymienionego w projektowanym rozporządzeniu, przyczyni się do bardziej skutecznego sprawowania nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych — zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pracowników zakładów górniczych, ochrony środowiska oraz gospodarki złożem — oraz nad projektowaniem i wykonywaniem robót budowlanych oraz utrzymaniem obiektów budowlanych zakładu górniczego. Zapewni zatem utrzymanie, a nawet wzmocnienie tej represyjnej funkcji organów nadzoru górniczego.

Projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), w celu umożliwienia zgłoszenia, w trybie art. 7 tej ustawy, zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem rozporządzenia. Zgłoszenia takie nie wpłynęły. Projekt został także udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (na stronie internetowej Rządowego Procesu Legislacyjnego), stosownie do § 11a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. — Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), a także na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt został uzgodniony międzyresortowo.

Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Ministra Spraw Zagranicznych w zakresie zgodności z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowany akt normatywny

Projektowane rozporządzenie obejmuje swoim zakresem regulacji organy nadzoru górniczego (Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektorów okręgowych urzędów górniczych oraz dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego), pracowników zatrudnionych w urzędach górniczych, wykonujących czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych, oraz (potencjalnie) sprawców wykroczeń wymienionych w projekcie rozporządzenia.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został rozesłany do:

- 1) reprezentatywnych organizacji związkowych oraz reprezentatywnych organizacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), tj. do:
 - a) Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” — w tym do Komisji Krajowej, Sekretariatu Górnictwa i Energetyki oraz Sekcji Krajowej Geologiczno-Wiertniczej,
 - b) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, w tym do zrzeszonych w tym podmiocie górniczych struktur związkowych: Związku Zawodowego Górników w Polsce, Związku Zawodowego Ratowników Górniczych w Polsce, Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Miedziowego, Związku Zawodowego Pracowników Dołowych, Związku Zawodowego Maszynistów Wyciągowych Kopalń w Polsce, Porozumienia Związków Zawodowych Górnictwa, Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Polsce „Przeróbka”, Związku Zawodowego Jedności Górniczej, Związku Zawodowego Pracowników Technicznych i Administracji „Dozór” KGHM Polska Miedź S.A., Federacji Związków Zawodowych Górnictwa Węgla Brunatnego, Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa,
 - c) Forum Związków Zawodowych, w tym do zrzeszonej w tym podmiocie górniczej struktury związkowej: Porozumienia Związków Zawodowych „KADRA”,
 - d) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
 - f) Business Centre Club — Związku Pracodawców,
 - g) Związku Rzemiosła Polskiego;
- 2) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Związku Zawodowego „Kontra”;
- 5) Marszałków Województw;
- 6) Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce;
- 7) Związku Gmin Zagłębia Miedziowego;
- 8) Forum Przemysłu Wydobywczego;
- 9) Porozumienia Pracodawców Przemysłu Wydobywczego (Związku Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego);
- 10) Związku Pracodawców Polska Miedź;
- 11) Polskiego Stowarzyszenia Górnictwa Solnego;
- 12) Związku Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego;

- 13) Polskiego Związku Producentów Kruszyw;
- 14) Stowarzyszenia Kopalń Odkrywkowych;
- 15) Stowarzyszenia Producentów Cementu;
- 16) Regionalnego Stowarzyszenia Przedsiębiorców Wydobywających Kopaliny Pospolite;
- 17) Stowarzyszenia Kierowników Ruchu Zakładów Górniczych;
- 18) Krajowego Związku Pracodawców Branży Geologicznej;
- 19) Głównego Instytutu Górnictwa;
- 20) Polskiej Akademii Nauk — Instytutu Geofizyki oraz Instytutu Mechaniki Górnotworu;
- 21) Centralnego Instytutu Ochrony Pracy — Państwowego Instytutu Badawczego;
- 22) Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego;
- 23) Instytutu Nafty i Gazu;
- 24) Instytutu Techniki Górniczej KOMAG;
- 25) Instytutu Technik Innowacyjnych EMAG;
- 26) „Poltegor-Instytut” Instytutu Górnictwa Odkrywkowego;
- 27) Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego;
- 28) podmiotów zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego oraz innych jednostek ratownictwa górniczego: Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, Jednostki Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie, Ratowniczej Stacji Górnictwa Otworowego w Krakowie (Oddziału Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.) oraz Jednostki Ratownictwa Górniczego sp. z o.o. w Tarnobrzegu;
- 29) Krajowej Izby Gospodarczej;
- 30) Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej;
- 31) Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa;
- 32) Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego;
- 33) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP;
- 34) Stowarzyszenia Geodetów Polskich;
- 35) Polskiego Towarzystwa Geologicznego;
- 36) Naczelnej Organizacji Technicznej;
- 37) Bractwa Gwarków Związku Górnośląskiego;
- 38) Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”;
- 39) Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu.

Stanowisko wobec projektu, zawierające m.in. propozycje jego modyfikacji, zostało przedstawione przez: Związek Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego (Kompanię Węglową S.A.), Polski Związek Producentów Kruszyw oraz Górniczą Izbę Przemysłowo-Handlową. W propozycjach tych podmioty wnosiły o:

- 1) (Związek Pracodawców Górnictwa Węgla Kamiennego) rezygnację z wydawania rozporządzenia, ze względu na „zawarty w nim zbyt duży obszar subiektywnej oceny sytuacji przez pracowników urzędów kontrolujących i możliwość wymuszania przez nich dowolnej interpretacji przepisów (nadinterpretacji)”; wskazano, że brak jest przykładów korzystnego oddziaływania kary na poprawę stanu bezpieczeństwa pracy i że tylko sądy są odpowiednim i niezależnym organem umożliwiającym rzetelną ocenę wykroczenia; propozycja ta nie została przyjęta, gdyż za wydaniem nowego aktu przemawia szereg argumentów przedstawionych w uzasadnieniu; nie jest prawdą, że taka forma oddziaływania represyjnego nie przyczynia się do poprawy stanu bezpieczeństwa pracy; jest ona istotnym uzupełnieniem działalności orzecz-

niczej sądów; ponadto rozwiązania karne zamieszczone w nowej ustawie nie opierają się (w odróżnieniu od obowiązującego stanu prawnego) na naruszeniu przepisów aktów wykonawczych do tego aktu, ale skupiają się m.in. na stwarzaniu niebezpieczeństwa; trudno zatem mówić o nadinterpretacji przepisów; zawsze zresztą istnieje możliwość odmowy przyjęcia mandatu;

- 2) (Polski Związek Producentów Kruszyw) uzupełnienie projektu o przepis regulujący tryb odwoławczy od nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego; propozycja ta nie została przyjęta, gdyż rozwiązanie to stałoby w sprzeczności z przepisami rozdziału 17 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.), które nie przewidują takiego trybu; ponadto delegacja do wydania projektu nie zawiera takiego upoważnienia;
- 3) (Polski Związek Producentów Kruszyw) modyfikacje Oceny Skutków Regulacji, w zakresie terminologii oraz określenia istoty wpływu regulacji na budżet państwa; propozycje te zostały przyjęte (a następnie zmodyfikowane ze względu na stanowisko Ministra Finansów);
- 4) (Polski Związek Producentów Kruszyw) doprecyzowanie § 4 pkt 6, dotyczącego zakresu terytorialnego upoważnienia; propozycja ta została przyjęta.

Uwzględnienie części propozycji miało wpływ na modyfikację projektu, także w części normatywnej.

Szczegółowe zestawienie opinii do projektu rozporządzenia, przekazanych przez podmioty biorące udział w konsultacjach społecznych, zostało udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (na stronie internetowej Rządowego Procesu Legislacyjnego), w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska oraz na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto, w dniu 31 sierpnia 2011 r., stosownie do art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 90, poz. 759), projekt został uzgodniony w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Grzywny — w przypadku nałożenia ich przez pracowników zatrudnionych w urzędach górniczych, wykonujących czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych — stanowią jedno ze źródeł dochodu budżetu państwa, stosownie do art. 100 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.). W okresie od 2003 r. do 2010 r. ukarano w ten sposób osoby w 19 063 przypadkach, na kwotę 3 022 747 zł (średniorocznie: 377 843 zł).

Projektowana regulacja może przynieść utrzymanie, a nawet wzrost dochodów budżetu państwa, gdyż potencjalnie może zostać zwiększona liczba oraz łączna wysokość grzywien nakładanych w drodze mandatu karnego, co będzie wynikało ze zwiększenia liczby osób uprawnionych do stosowania tego instrumentu prawnego, a pośrednio ze wzrostu wysokości niektórych grzywien (za wykroczenia związane ze szkoleniami osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego oraz dopuszczeniem do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego osób nieposiadających wymaganych kwalifikacji), przewidzianego w przygotowanym równolegle projekcie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń, które również wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. i stanowi dostosowanie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. Nr 208, poz. 2023, z późn. zm.) do regulacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981), wchodzącej w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt nie będzie miał wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Istnienie pozytywnego wpływu projektu na funkcjonowanie przedsiębiorstw górniczych dotyczy obszaru stanu bezpieczeństwa w zakładach górniczych.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Wpływ regulacji na ludzi i środowisko

Wpływ projektowanego rozporządzenia na ludzi i środowisko będzie polegał na wzmocnieniu nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawa geologicznego i górniczego w zakresie m.in. bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pracowników zakładów górniczych, ochrony środowiska oraz gospodarki złóżem, a także przepisów prawa budowlanego.

8. Źródła finansowania projektowanych rozwiązań

Finansowanie realizacji możliwości upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (kosztów wystawienia upoważnienia) będzie następowało ze środków związanych z realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze, określanych w ustawie budżetowej (w części dotyczącej Wyższego Urzędu Górniczego), a zatem koszty związane z wejściem w życie projektowanej regulacji będą finansowane w ramach wydatków zaplanowanych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2012, uchwalonym przez Radę Ministrów w dniu 27 września 2011 r. i przekazanym do Sejmu RP; w konsekwencji wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.

Ponadto zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprawiania i rozliczania bloczków mandatowych (Dz. U. Nr 131, poz. 663 oraz z 2011 r. Nr 193, poz. 1143), organ upoważniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego zaopatruje się nieodpłatnie we właściwym urzędzie wojewódzkim w wykonane na zlecenie ministra właściwego do spraw wewnętrznych bloczki mandatowe lub przydzielone przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych serie i numery mandatów generowanych przez system teleinformatyczny.

WSTĘPNA OPINIA O ZGODNOŚCI PROJEKTU Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

Na podstawie § 10 ust. 7 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. — Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) przedstawia się następującą opinię:

Projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym w urzędach górniczych, wykonującym czynności inspekcyjno-techniczne w zakładach górniczych, uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.